

**XX. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika
4. ožujka 2015.**

prvi (I.) razred

zaporka

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90	

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pazorno ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pazorno pročitati.
5. Treba pazorno slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnoga slova, dijelove rečenica otisnute velikim tiskanim slovima ispod crte.

Silvije Strahimir Kranjčević, najznačajniji pjesnik _____, rođen
_____ HRVATSKOGA REALIZMA
je prije 150 godina u Senju, pod _____. Grad bure i _____,
_____ NEHAJEM _____ USKOKA SENJSKE
_____ velik je kao i naš Kranjčević. Napustio ga je i krenuo u Rim
_____ GLAGOLJSKE TISKARE
kako bi postao svećenikom. Ne osjetivši svećenički poziv, napušta _____ i
_____ VJEČNI GRAD
odlazi put Zagreba gdje postaje učiteljem. Međutim, u _____
_____ KHUENOVOJ HRVATSKOJ
za nj nije bilo mjesta pa službuje po _____ .
_____ BOSNI I HERCEGOVINI
U svojim se pjesmama izražavao _____ i _____ parabolama, simbolima
_____ BIBLIJSKIM ANTIČKIM
iz povijesti _____ i _____ naroda. Svemirske su vizije koje otkriva
_____ KRŠĆANSTVA ŽIDOVSKOGA
njegova poezija izrasle iz mračne _____ .
_____ KHUENOVSKO HRVATSKE

5	

2. Odredi sintaktičku službu podcrtanim riječima u rečenicama. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

- a) Plakao je od sreće. _____
- b) Otišli su na put bez povratka. _____
- c) Neka ti hrabri budu uzor! _____

3	

8	

3. Odredi padeže svim sklonjivim riječima u sljedećim rečenicama tako da iznad sklonjive riječi navedeš uobičajenu kraticu (N, G, D, A, V, L, I).

Tek, njegova je tragedija, njegovo „čovještvo” u tome što on neće dočekati oživotvorenje svojih ideala... Oni – koje je toliko volio, zbog kojih je toliko podnio – izdavali su ga tijekom seobe, sumnjali u njega i njegovo poslanje, vrijeđali Jahvu... Njegovo djelo dovršit će drugi. To je tragika proroka koji, smatra Kranjčević, mora činiti dobro, bez obzira na to hoće li mu dobro biti dobrim vraćeno.

(Ivo Frangeš, *Studije i eseji*)

5	

4. Odredi vrstu riječi podcrtanim riječima u rečenicama. Odgovore napiši na pripadajuće crte.

- a) Pošaljite mu lijek što prije. _____
- b) Poslije njih nastupamo mi. _____
- c) Opet nam šalju svoje pjesme. _____

3	

5. Napiši kraticama sljedeće riječi na pripadajuće crte.

- a) fratar _____
- b) račun _____

2	

10	

6. Preoblikuj sljedeće zavisnosložene rečenice u jednostavne tako da u zavisnim surečenicama objekte ostaviš nepromijenjenima, a ostale dijelove zamijeniš glagolskim priložima.

Odgovore napiši na pripadajuće crte.

- a) Svoj rječnik bogatimo tako što čitamo knjige.

- b) Kad je čuo priču, i on je želio pripovijedati.

2	

7. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja je od sljedećih rečenica napisana stilski obilježenim redom riječi?

- a) Čovjek se pere od nemira.
- b) Oblaci tmurni kišu najavljuju.
- c) Grad spava pod kupolom sna.
- d) Krik galebova budi usnule ljude.

1	

8. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Što se izriče rečenicom *Danas ćeš odabrati zanimanje kojim ćeš se baviti u budućnosti.*

- a) buduće susljedne radnje
- b) buduće istodobne radnje
- c) sadašnje susljedne radnje
- d) sadašnje istodobne radnje

1	

4	

9. **Odredi glagolski oblik svih osamnaest glagola iz sljedećega teksta. (Ako se koji glagolski oblik ponavlja, treba ga svaki put prepisati.)**
Odgovore napiši na pripadajuće mjesto u tablici.

Tada sam tek počeo shvaćati: čemu nauka. Toga mi doduše ne kazaše direktno, ali ja sam onda, motreći svijet, počeo uvidati, da ne bi smjela biti nauka, odgojiti činovnika ili odvjetnika, nego – čovjeka. Na temelju ovakve naobrazbe razvit će duh neku priklonost ovomu ili onomu. To je ono pravo znanje, koje nije niklo uslijed puke obmane... (...) Kako rekoh, ja sam tako shvatio svrhu nauke i bijah zadovoljan, kad sam kasnije dočuo, da su jur veliki umovi za tu ideju vojevali. (...) Bijahu mi vrlo srcu prirasli...

(prema tekstu Silvija Strahimira Kranjčevića *Pabirci iz života*)

infinitiv	
prezent	
perfekt	
imperfekt	
aorist	
pluskvamperfekt	
futur prvi	
kondicional prvi	
glagolski prilog sadašnji	

5	

5	

10. U sljedećim rečenicama napiši *ije, je* ili *i* na prazne crte u riječima.

Gledan u sv__tlu um__tnosti i književnopov__sne kauzalnosti, Kranjčević, unatoč krhku t__lu, unatoč brojnim neprilikama, raste do gigantskih razm__ra. M__ren isključivo m__rilom svojega doprinosa hrvatskoj poeziji, Kranjčević kao da je zav__tovan isključivo p__sničkom poslanju. Bol i radost, op__vani u njegovim stihovima i prevladani snagom koju samo r__tki pos__duju, pretvaraju se u v__čnost, sv__dočeći o onome koji ih je doživ__o u sebi i o onima koji ih doživljavaju magijom p__sničkog izraza.

(prema *Predgovoru* Ive Frangeša Izabranim djelima S. S. Kranjčevića)

4	

11. Upiši rečenične i pravopisne znakove na odgovarajuće mjesto u tekstu.

Od one male kore krušca pružila mi ju je majka kao nejaku djetetu pa do dana kada sam ju sam počeo lomiti veliki je razmak Korisno je preletjeti taj niz vremena koji započinje prvim nestašnim trkanjem nesigurne noge a završava bar u mojemu slučaju zabrinutim klecanjem na pragu života (...) Čemu ovo razglabanje Izgovaram glasno Ponos moj borbe su moje Pitali su me je li u tih borbah bilo grijeha i razmirica Odgovorio sam im One su dokaz da sam živio nastavio sam i da sam se rvao s naprilikama života

(prema tekstu Silvija Strahimira Kranjčevića *Pabirci iz života*)

4	

8	

12. Napiši č ili ć na prazne crte u sljedećim riječima.

___u___nuti, bera___i___in, beš___utan, ___evap___i___, ___aknut, zape___ak,
___a___kati, bo___ar, š___u___uriti se, ___eli___iti se, izop___enik, plitko___a,
plami___ak, stoje___ki

4	

**13. Odredi navedene glasove po mjestu i načinu tvorbe.
Odgovore napiši na pripadajuće mjesto u tablici.**

glas	po mjestu tvorbe	po načinu tvorbe
b		
f		
c		

3	

14. Ispiši dva stražnja otvornika iz sljedećega stiha na prazne crte. Ne moraš ponavljati iste otvornike.

Došla Pamet u svijet ovi...

(Silvije Strahimir Kranjčević, *Pamet i sreća*)

1	

8	

15. Napiši, na pripadajuće mjesto u tablici, glasovne promjene koje su se dogodile u navedenim glagolima.

glagol	1. osoba / 1. lice jednine prezenta	glasovne promjene
tući	tučem	
sjeći	siječem	
klicati	kličem	

3	

16. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojemu se od navedenih primjera nalazi riječ s epentetskim *l*?

- a) poljubac
- b) zagrljaj
- c) nazivlje
- d) sljepoća

1	

17. Izdvoji tri pravilno naglašene riječi.
Odgovore napiši na prazne crte.

planina, obitelj, častan, čokoláda, pročítati

3	

7	

18. Postavi naglaske i zanaglasnu dužinu riječima u stihu.

Sve milijuni vape: Pravice, kruha!

(prema pjesmi Silvija Strahimira Kranjčevića, *Eli! Eli! Lamâ azâvtani?!)*

5	

19. Izdvoji tri riječi koje se pišu prema morfonološkome načelu.

Odgovore napiši na prazne crte.

svjedodžba, stranputica, odćurlikati, postdiplomski, svjedočiti, potkopati

3	

20. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koje je odsječno (segmentno) razlikovno sredstvo na razini riječi?

- a) fon
- b) alofon
- c) fonem
- d) nenaglašena dužina

1	

21. Napiši naglaske u sljedećim riječima.

- a) punč
- b) crn
- c) kat

3	

12	

22. Odredi okomitom crtom naglasne (izgovorne) cjeline u stihovima.

Divno je, divno

Sklopiti oči, a tamo, s neba,

Glatko se duga oteгла traka

I mekano plazi niz trepavice tanke

Draškajuć blago zavjesu svilnu

Između mene i između svijeta.

(Silvije Strahimir Kranjčević, *Iza spuštenijeh trepavica*)

3	

23. Odredi glasovne promjene u oblicima riječi *navezak*.

Odgovore napiši na pripadajuće crte.

a) naveska _____

b) navesci _____

c) navešče _____

3	

24. Rastavi spojnicama riječi na morfeme.

Odgovore napiši na pripadajuće crte.

a) poslušati _____

b) povjetarac _____

c) razgovorni _____

d) ime _____

4	

10	

25. Napiši množinu navedenih imenica na prazne crte.

a) brijest _____

b) smijeh _____

2	

26. Ispiši dvije prednaglasnice (proklitike) iz navedenoga teksta na prazne crte.

Često ga vidaju oko naše kuće. Ne zna se traži li koga ili se samo divi ljepoti krajolika.

2	

27. Ispiši tri zamjeničke zanaglasnice (enklitike) iz navedenoga teksta na prazne crte.

Mnogi su nam govorili o toj zanimljivoj izložbi. Zar da im ne povjerujemo? Posjetit ćemo je još ovoga tjedna.

3	

28. Napiši sljedeću rečenicu poštujući pravila o redosljedu pisanja zanaglasnica (enklitika) na praznu crtu.

Hoćeš potvrditi li da ih mu je već poslala?

1	

8	

**29. Odredi rečeničnu intonaciju navedenih rečenica.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

- a) Uspjeli ste premostiti razlike? _____
b) Zar si zaboravio obećanje? _____

2	

**30. Odredi načelo pisanja zareza u navedenim rečenicama.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

- a) Mi dolazimo, a vi odlazite. _____
b) Kad stigneš, javi se. _____

2	

31. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koja od sljedećih riječi potvrđuje pravilo da *ije* ili *je* ispred *o* prelazi u *i*?

- a) mislio
b) donio
c) kupio
d) vratio

1	

32. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

U kojoj su se od navedenih riječi dogodile tri glasovne promjene: jednačenje po zvučnosti, jednačenje po mjestu tvorbe i gubljenje suglasnika?

- a) beščutan
b) raščupan
c) iscijediti
d) raširiti

1	

6	

33. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Što pripada organskomu idiomu?

- a) govor tinejdžera
- b) govor sela Brdovca
- c) splitski govor
- d) internetski žargon

1	

34. Ispiši dva zubnousnenika (labiodentala) iz navedene rečenice na prazne crte.

On je slikar fovist.

1	

**35. Navedi grafijske ostvaraje navedenih fonetskih ostvaraja.
Odgovore napiši na pripadajuće crte.**

a) [žđakom] _____

b) [kaće] _____

2	

4	